

Tjänsteskrivelse

Datum

2024-12-03

Vår referens

Pernilla Fahlstedt

Enhetschef

Pernilla.fahlstedt@malmo.se

Bemötande av riskvärdering Varvsstaden AB MN-2022-11220

Sammanfattning

Miljöförvaltningen har av Varvsstaden AB efterfrågat en översyn och framtagande av nya platsspecifika riktvärden och en förnyad riskvärdering. Första steget inför en avhjälpandeåtgärd är att genomföra en riskbedömning av platsen, vilken redovisades för miljönämnden i september 2024. Nästa steg är att ta fram en åtgärdsutredning, vilken redovisades för miljönämnden i november 2024. Sista delen innan anmälan om avhjälpandeåtgärd är att ta fram en riskvärdering av de åtgärdsförslag som studerats. Riskvärderingen har granskats och ska nu bemötas.

Förslag till beslut

1. Miljönämnden godkänner förvaltningens förslag till bemötande av riskvärderingen.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelsen, daterad 2024-12-03
- Förslag till bemötande av riskvärderingen, daterad 2024-12-03
- Riskvärdering Varvsstaden, daterad 2024-11-25

Beslutsplanering

29Miljönämndens ordförandeberedning 2025-01-14

Miljönämnden 2025-01-29

Beslutet skickas till

- Varvsstaden AB

- Sweco AB

Ärendet

Bemötande av inlämnad riskvärdering från Varvsstaden AB avseende förorenad mark inom fastigheten Hamnen 21:149 i Malmö stad.

Bakgrund

Avhjälpandeåtgärder inom området Varvsstaden har genomförts etappvis sedan 2016. En riskbedömning med platsspecifika riktvärden för den västra delen av Varvsstaden har tagits fram år 2018. De östra delarna hade tidigare riskbedömts och åtgärdats. Mätbara åtgärds mål som baserades på de framtagna platsspecifika riktvärdena togs fram. För varje etapp har en anmälan om avhjälpandeåtgärd lämnats in och beslut om försiktighetsmått har meddelats av miljöförvaltningen.

Önskemål om översyn av platsspecifika riktvärden

I november 2022 efterfrågade miljöförvaltningen en översyn av riktvärdet för bly. Orsaken var att Naturvårdsverket gjort en översyn av det generella riktvärdet med anledning av att European Food Safety Authoritys (EFSA) reviderat toxikologiska referensvärden för bly (EFSA, 2010). I samband med denna översyn uppdaterade Naturvårdsverket också det beräkningsverktyg som används för beräkning av riktvärden.

En översyn och beräkning av nytt platsspecifikt riktvärde för bly togs fram och efter förnyad förfrågan har även en översyn av samtliga tidigare framtagna platsspecifika riktvärden utförts. Dessa presenterades i PM upprättad av PQ och Relement Miljö Väst AB (Relement) i oktober 2023 (PQ, 2023). Miljöförvaltningen har i ärendet därefter tagit hjälp av SGI via korttidsstödet för att granska den översyn som vidtagits. Miljöförvaltningen har också vänt sig till Länsstyrelsen Skåne för att inhämta deras synpunkter.

Den 1 december 2023 återkom miljöförvaltningen med en skrivelse i vilken SGI:s, Länsstyrelsens samt miljöförvaltningens egna synpunkter sammanställdes. I skrivelsen efterfrågades en revidering av de i oktober 2023 presenterade riktvärdena (Malmö Stad, 2023). Utöver revidering av riktvärden ansåg miljöförvaltningen också att en riskvärdering behöver tas fram.

Framtagande av uppdaterade platsspecifika riktvärden

Varvsstaden AB har genom konsulten Sweco AB under våren 2024 inlett en översyn och framtagande av uppdaterade platsspecifika riktvärden som ska användas som mätbara åtgärds mål.

Processen som alltid inleds med framtagande av övergripande åtgärds mål avslutas med att mätbara åtgärds mål fastställs.

Steg 1 – riskbedömning

Varvsstaden AB har den 5 juni 2024 inkommit med en riskbedömning som granskats och bemötts av miljönämnden den 25 september 2024.

I riskbedömningen fastställdes de övergripande åtgärds målen för området till:

1. Verksamma, boende eller besökande i området skall inte exponeras för skadliga halter av markföroreningar.
2. Markfunktionen på grönytor på mark skall inte påverkas negativt av markföroreningar.
3. Spridning av förorening inom området och till omgivande mark skall minimeras.
4. Minsta möjliga mängd material skall avlägsnas från området.

Steg 2 – åtgärdsutredning

Varvsstaden AB har den 4 oktober 2024 inkommit med en åtgärdsutredning som granskats och bemötts av miljönämnden den 28 november 2024.

Steg 3 – riskvärdering

Varvsstaden AB har den 26 november 2024 inkommit med en riskvärdering som nu har granskats av miljöförvaltningen.

I riskvärderingen beskrivs hur de åtgärder som togs fram i åtgärdsutredningen har bedömts och viktats utifrån bland annat hur väl de uppfyller de övergripande åtgärds målen samt den viktning av urvalskriterier som behandlades på miljönämnden den 25 september 2024.

Medverkande i arbetet har varit företrädare för Varvsstaden AB samt PEAB AB samt tjänstepersoner från miljöförvaltningen respektive fastighets- och gatukontoret i Malmö

stad. Från miljöförvaltningen medverkade enhetschef Pernilla Fahlstedt samt handläggarna Christian Walient och Per Reinholdtson.

Sweco, som anlåtats av Varvsstaden AB för att genomföra riskvärderingen har därefter gjort en samlad bedömning och rekommenderar alternativ 4 – Schakt med externt omhändertagande av massor. Åtgärds mål: Nya platsspecifika riktvärden med alternativet skydd av markmiljö enligt Naturvårdsverkets riktvärden för mindre känslig markanvändning (MKM) – som det bäst lämpade alternativet.

Här nedan följer en kort sammanställning av skälen till rekommendationen.

Nr	Beskrivning åtgärdsalternativ	Motivering
0	Nollalternativet, ingen åtgärd genomförs och det sker heller inte någon byggnation. Området lämnas som det ser ut idag. Nollalternativet används som jämförelse vid den kommande riskvärderingen av alternativen.	Enbart jämförelsealternativ
1	Endast byggnadstekniska schakter med externt omhändertagande av massor.	Uppfyller inte kraven i åtgärds målen och är därför inte aktuellt.
2	Schakt med externt omhändertagande av massor. Åtgärds mål: Naturvårdsverkets generella riktvärden för känslig markanvändning (KM).	Maxalternativet avseende riskreduktion. Schaktmängden avsevärt större vilket leder till högre kostnader och ökade koldioxidutsläpp. Andelen egenodlade grönsaker är 10 % vilket inte bedöms möjligt i aktuellt område.

Nr	Beskrivning åtgärdsalternativ	Motivering
3	Schakt med externt omhändertagande av massor. Åtgärds mål: Nya platsspecifika riktvärden med alternativet inget skydd av markmiljö.	Ingen skillnad i riskreduktion för hälsan gentemot alternativ 4. Teoretiskt förbättrad reduktion för markmiljö. På grund av kommande byggnation är den största ytan belagd med tekniskt lämpliga material för byggnation vilket gör att markekosystem kommer att ha svårt att etablera sig. Där växter ska finnas kommer ny jord att läggas på platsen. Sammantaget är bedömningen att detta alternativ inte tillför någon reell markmiljö-nytta i jämförelse med alternativ 4.
4	Schakt med externt omhändertagande av massor. Åtgärds mål: Nya platsspecifika riktvärden med alternativet skydd av markmiljö enligt Naturvårdsverkets riktvärden för mindre känslig markanvändning (MKM).	Uppfyller alla övergripande åtgärds mål och bedöms uppfylla åtgärds mål 4 bäst. Ingen skillnad i riskreduktion för hälsan gentemot alternativ 3. Mindre mängd schaktmassor behöver köras bort än i alternativ 3. Ingen reell försämring av markmiljön än i alternativ 3.
5	Schakt med externt omhändertagande av massor. Åtgärds mål: Enligt tidigare framtagna åtgärds mål och platsspecifika riktvärden.	Sämre riskreduktion än alternativt 3 och 4.

Nästa steg

Nästa steg efter riskvärderingen är att genomföra ett avhjälpande. Innan det kan ske ska en anmälan lämnas in.

Miljöförvaltningens bedömning

Miljöförvaltningen har granskat den inkomna riskvärderingen. Utredningen är gedigen och bedömningarna relevanta. Miljöförvaltningen delar konsultens slutsatser i riskvärderingen.

Bedömningen utgår från att det inte kommer att vara någon reell riskreduktion varken avseende hälsan eller miljön om alternativ 4 väljs framför alternativ 3. Alternativ 3 skulle dessutom innebära att ytterligare 1 000 ton massor behöver transporteras bort och ersättas med andra massor. Förutom den miljöpåverkan som brytning av material innebär så innebär transporterna ökade koldioxidutsläpp.

Miljöförvaltningen har gjort övergripande beräkningar av koldioxidutsläppen som bygger på följande antaganden:

- Lastbil av typen tridem används. Denna rymmer 16 ton massor per lastbil.
- Lastbilen släpper ut 810 g koldioxid per km utan last och 1 306 g per km med full last¹
- Massorna kommer att köras till en mottagare i Landskrona, som Varvsstaden AB använt i annat sammanhang. Avståndet mellan Varvsstaden och mottagaren är 44 km enkel väg. Det är dock i dagsläget oklart var massorna kommer att köras varför avståndet kan bli både längre och kortare.

Med ovanstående förutsättningen behövs 63 lastbilar för att köra bort 1 000 ton massor. Dessa kommer att generera 3,6 ton koldioxid.

Till detta kommer utsläpp från när lastbilarna körs till området samt utsläpp från dittransport av nya massor. Sammantaget ger transporterna därför en ökning av koldioxidutsläppen i storleksordningen minst 10 ton koldioxid.

¹ Uppgifterna kommer från Örebro universitet, examensarbete 2020: "Beräkningsmodell som avser transport av massor – jämförelse kostnader och utsläppspåverkan orsakad av lastbilstransporter av schaktmassor till och från ett entreprenadprojekt".

Ansvariga

Rebecka Persson
Miljödirektör

Gunnar Blomé
Avdelningschef
Avdelningen miljö- och hälsoskydd